

กระทู้ถามที่ ๖๘๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๔ เมษายน ๒๕๔๕

เรื่อง แนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

ราษฎรในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน กรณีราษฎรเข้าไปถือครองทำประโยชน์
ในที่ดินสาธารณะที่เสื่อมสภาพการใช้ประโยชน์ร่วมกัน และราษฎรได้เลิกใช้ประโยชน์แล้ว ประกอบกับมี
ราษฎรได้เข้าไปครอบครองทำประโยชน์โดยการสร้างบ้านเรือนอยู่อย่างถาวร แต่ทางราชการไม่อาจพิจารณา
ให้สิทธิในที่ดินได้เพราะจะเป็นการขัดกับมติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ปี ๒๕๑๗ ที่มีมติว่า
จะไม่ให้สิทธิในที่ดินสำหรับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ แต่จะจัดให้เช่าแทน และทางราชการได้ใช้แนวทางนี้
แก้ปัญหาพิพาทระหว่างรัฐกับราษฎรเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จึงขอเรียนถามว่า กระทรวงมหาดไทยมี
นโยบายที่จะให้สิทธิในที่ดินแก่ราษฎรที่ทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้สร้าง
หลักแหล่งอยู่อย่างถาวรหรือไม่ อย่างไร

ขอให้อตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๖๘๕ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง แนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ

ข้าพเจ้า นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายที่จะให้สิทธิในที่ดินแก่ราษฎรที่ทำประโยชน์ในที่ดิน
ของรัฐในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้สร้างหลักแหล่งอยู่อย่างถาวรหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๑. สภาพทั่วไป

ที่ดินของรัฐได้แก่ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑.๑ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็น
ของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

๑.๒ ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ
ทางหลวง ทะเลสาบ

๑.๓ ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมโรงทหาร
และสำนักราชการ

๒. กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติ

๒.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗

๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

๒.๓ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๔๒๘/๒๕๑๑

๓. มาตรการและผลการดำเนินการ

ราษฎรในจังหวัดขอนแก่นที่เข้าไปถือครองทำประโยชน์ปลูกสร้างบ้านเรือนในที่ดิน
สาธารณะ ไม่ว่าจะที่ดินสาธารณะดังกล่าวจะเสื่อมสภาพ หรือไม่ก็ตาม กระทรวงมหาดไทยโดยกรมที่ดิน
ไม่สามารถให้สิทธิในที่ดินแก่ราษฎรดังกล่าวข้างต้นได้ เนื่องจากได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อพิพาท
ในที่ดินสาธารณะประโยชน์หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

๓.๑ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๔๒๘/๒๕๑๑ ได้วินิจฉัยไว้ว่า ที่สาธารณสมบัติของ
แผ่นดิน แม้หมดสภาพแล้ว ถ้ายังไม่มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพก็ยังเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่

๓.๒ มติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๑๗ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๑๗ กำหนดหลักการว่าที่สาธารณประโยชน์ หรือป่าไม้ที่มีผู้บุกรุกเข้าทำประโยชน์เป็นหลักฐานมั่นคงแล้ว หากจำเป็นต้องถอนสภาพก็จะไม่ให้กรรมสิทธิ์แก่ผู้บุกรุก แต่จะจัดให้เช่า

๓.๓ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ กำหนดว่า รัฐไม่ควรให้เอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ

๓.๔ คณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนกลาง (กปร.ส่วนกลาง) พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐ มีมติว่า

๑) ควรยืนยันหลักการตามมติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติปี ๒๕๑๗ คือ เมื่อมีความจำเป็นจะต้องถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ที่มีผู้บุกรุกก็จะไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่จะจัดให้เช่าเนื่องจากสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ กำหนดว่ารัฐไม่ควรให้เอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ

๒) ไม่สมควรมีการถอนสภาพเว้นแต่เฉพาะกรณีจำเป็นจริงๆ เพื่อประโยชน์ราชการและเป็นที่ดินที่ราษฎรไม่ใช้ประโยชน์ร่วมกันต่อไปแล้ว

๓) เมื่อถอนสภาพแล้วควรรีบดำเนินการออกเอกสารสิทธิให้เป็นกรรมสิทธิ์ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และให้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นนำมาจัดให้เช่าและจัดเก็บค่าเช่าเป็นรายได้บำรุงท้องถิ่นของตนเอง

๔) การจัดให้เช่าควรให้เฉพาะผู้บุกรุกเดิม

๕) ควรพิจารณาจัดให้เช่าระยะยาวได้โดยไม่ต้องถอนสภาพ